

**Magiczny
Kraków**

Nowa wystawa stała w Muzeum Inżynierii i Techniki „Miasto. Technoczułość”

2023-04-06

Od 31 marca Muzeum Inżynierii i Techniki zaprasza na nową wystawę stałą. „Miasto. Technoczułość” to pierwsza w Polsce tak szeroka opowieść o rozwoju myśli inżynieryjnej, jej wpływie na przemiany miasta i życie jego mieszkańców. W inauguracji ekspozycji wziął udział prezydent Krakowa Jacek Majchrowski.

– Oficjalne otwarcie nowej wystawy stałej jest czymś więcej, niż jedynie zaprezentowaniem przygotowanej ekspozycji. To także domknięcie wieloletniego procesu kształtowania się tożsamości instytucji, która w ubiegłym roku zmieniła nazwę na Muzeum Inżynierii i Techniki. Była to zmiana konieczna nie tylko ze względu na nowe perspektywy muzealne, ale także po to, by nie pozostawiać poza nawiasem Ogrodu Doświadczeń im. Stanisława Lema, który stanowi bardzo cenny oddział Muzeum, ale nie podejmował tematu inżynierii miejskiej – powiedział prezydent Krakowa Jacek Majchrowski. Podkreślił, że zespół budynków został rozbudowany i zmodernizowany. Pomiędzy dawnymi, niezależnymi od siebie halami utworzono połączenia komunikacyjne zarówno nad, jak i pod ziemią, co pozwala na funkcjonalne zwiedzanie wszystkich sal ekspozycyjnych.

Muzeum zaprasza na podróż w czasie, podczas której zarysujemy odpowiedzi na kluczowe pytania związane z miastem dawniej i dziś. Dlaczego powstało? Jak działa? Co jest potrzebne, by sprawnie funkcjonowało? Czy wymagania mieszkańców pierwszych miast były takie same, jak ich oczekiwania dziś?

Aby udzielić na nie wyczerpujących odpowiedzi, oglądamy tę przestrzeń z wielu perspektyw. Przyglądamy się miastu od strony rzeki i z powietrza. Zaglądamy pod ziemię. Patrzymy w niebo. Wchodzimy również do fabryk i mieszkań.

Trasa biegnie od pierwszych koncepcji osadniczych sprzed niemal 3500 lat przez kolejne epoki, w tym obie rewolucje przemysłowe i powojenną modernizację. Docieramy do czasów współczesnych, a nawet dalej – do przyszłości.

W świat myśli inżynieryjnej wprowadzi aż 600 niezwykłych zabytków techniki, w tym eksponaty o unikatowym charakterze. Wiele z nich przeszło do historii jako przedmioty kultowe, jak choćby pralka Frania, ale też sporo zostało zapomnianych, chociaż w swoim czasie spełniały ważne role. Narrację uzupełniają repliki, modele, makiety, materiały audiowizualne i zdjęcia.

W Strefie LAB, na specjalnie przygotowanych stanowiskach, można samodzielnie wykonać doświadczenia. Wszystko po to, by lepiej zrozumieć podstawowe jednostki układu SI.

Obiekty prezentowane na wystawie

Wśród unikatowych eksponatów znalazły się między innymi: pochodzące z Krakowa i Gdańska drewniane rury wodociągowe z XVI w., maszyna parowa F. Wichterle, drewniana pralka klepkowa Miele, maszyna do pisania dla niewidzących Picht, fonograf Edisona, pierwsze polskie telefony, maszyna szyfrująca Feldfernschreiber, odbiorniki radiowe Marconi 4LS/1 i Olympic-Z, luksusowy

zestaw muzyczny Capello Roma (ze skalą geograficzną), jedna z pierwszych lamp elektronowych polskiej produkcji – trioda Polskiego Towarzystwa Radiotechnicznego, kuchnia elektryczna „Gródek”, kuchnia gazowa New World, lodówka Electrolux do zabudowy z lat 20. XX w., suszarka do włosów Fön, samochód Polski Fiat 508, motocykl CWS Sokół 1000 M111, prototypy pojazdów takie jak mikrosamochód Smyk, komputer Odra 1305, czy prawdopodobnie jedyny zachowany egzemplarz minikomputera PSPD 90 krakowskiej produkcji.

Drugą prezentowaną na wystawie grupę stanowią datowane na XIX i początek XX w. obiekty będące typowymi elementami zabytkowej infrastruktury miejskiej (wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowniczej, czy energetycznej). To elementy instalacji różnych sieci, które podlegały okresowej wymianie. Po zużyciu były one zastępowane przez elementy nowsze, bądź stanowiące kolejny etap rozwoju danego urządzenia. Zazwyczaj wyrzucano je lub złomowano. Ze względu na to, zachowane egzemplarze stanowią obecnie wyjątkowe świadectwo rozwoju myśli technicznej i rozwiązań inżynierskich. Spośród nich zaprezentowane są m.in. żeliwne kratki ściekowe, włazy, skrzynki hydrantów, pompy, lampy uliczne, słupki orientacyjny przebiegu sieci gazowej (XIX w.), różne gazomierze, liczniki energii elektrycznej, czy żarówki z końca XIX w. (z żarnikiem z włókna węglowego).

Wystawa wieńczy projekt unijny.

Narracja wystawy biegnie przez kilka hal, na dwóch poziomach, na powierzchni ponad 3000 m². Jej przygotowanie jest trzecim — po modernizacji siedziby Muzeum i konserwacji muzealiów — ostatnim już etapem realizacji [unijnego projektu](#).

Zwiedzanie wystawy jest więc pierwszą okazją do zobaczenia całej siedziby Muzeum po trwającej kilka lat modernizacji. Dzięki utworzeniu poziomu -1, pod zabytkową halą D oraz pod dziedzińcem, dwukrotnie wzrosła przestrzeń ekspozycyjna. Hale zostały połączone podziemnymi i naziemnymi łącznikami, utworzono także przestronne i komfortowe miejsce dla zwiedzających z kasą, szatnią, sklepikiem muzealnym oraz przestrzenią do odpoczynku.

Siedem części wystawy

Zespół kuratorski podzielił wystawę na siedem okresów: Początki, Miasto nowoczesne, I Rewolucja przemysłowa, II Rewolucja przemysłowa, Ku współczesności, Powojenna modernizacja i